

VIDERE UTVIKLING AV NETTVERKET NÆRING FOR KLIMA

Sammendrag:

For å nå Oslos klimamål må kommune, innbyggere, stat og næringsliv samarbeide. Næring for klima er et viktig nettverk for å få til god samhandling med næringslivet. Byråden foreslår i denne saken å justere formålet til nettverket Næring for klima slik at nettverket i større grad enn i dag bidrar til å kutte klimagassutslipp i Oslo. I den forbindelse foreslås innført nye medlemskriterier og forventninger til nettverkets medlemmer. I tillegg foreslår byråden å endre organiseringen av arbeidet noe gjennom et mer konkret mandat og tydeligere føringer for Klimaetaten og Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, samt å oppheve og integrere den interne koordineringsgruppen i programkomitéen.

Saksfremstilling:

I Oslos næringsliv generelt, og i Næring for klima spesielt, er det mange som går foran og viser vei i klimaarbeidet. Dette er positivt og legger et godt grunnlag for å samarbeide mer med næringslivet og finne gode klimavennlige løsninger frem mot 2030.

Næring for klima skal mobilisere en større andel av Oslos næringsliv til å redusere sine utslipp. Nettverket skal bidra til et tettere og mer forpliktende samarbeid mellom kommunen og næringslivet om nye løsninger på klimafeltet. For å oppnå begge ambisjonene innføres det *medlemskriterier* for medlemskap, og det blir formulert *forventninger* til god klimaledelse, som nettverkets medlemmer bør jobbe mot. Dette åpner for innføring av en todelt modell for deltakelse i nettverket, der alle som oppfyller medlemskriterier kan være medlemmer, men der partnerstatus beholdes aktører som oppfyller forventninger til god klimaledelse. Nettverket skal også søke å inkludere større deler av kommunen i dialogen med næringslivet om løsninger for å redusere klimagassutslipp.

Bakgrunn og dagens status for nettverket

Initiativet Næring for klima ble lansert av byrådsleder Stian Berger Røsland 29.11.2010. Bakgrunnen for initiativet var rullering av Byøkologisk program (byrådssak 143/10) samt Handlingsprogram for Framtidens byer Oslo (byrådssak 144/10), som ble vedtatt i byrådet i juni 2010. Det vises til byrådets sak 04/2016, datert 04.02.2016, der byrådsleder Raymond Johansen bekrefter at nettverket Næring for Klima videreføres. I samme sak gis ansvaret for Næring for klima til byråd for miljø og samferdsel. Formålet med nettverket slik det er formulert i dag, er:

«å mobilisere næringsliv og andre virksomheter til å bidra til å nå Oslos klimamål mot 2020 og 2030, ved å redusere egne klimagassutslipp og/eller bidra til å redusere utslipp fra leverandører av teknologi, produkter og tjenester.»

Målgruppene for nettverket er primært næringslivet i Oslo, men også partsorganisasjoner i næringslivet, universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter som støtter formålet.

Næring for klima har per juni 2019 118 medlemsbedrifter fra ulike sektorer og bransjer og av ulik størrelse, med ulik modenhetsnivå i sitt klima- og bærekraftarbeid. Medlemmene har signert «Klimakontrakten» i en signeringslunsj med byråden for miljø og samferdsel, en intensjonsavtale der virksomheten erklærer at den støtter Oslos langsiktige klimamål og vil gå foran som en klimaansvarlig virksomhet i hovedstaden. Medlemmene oppfordres til å rapportere årlig, og nettverket produserer en samlet årsrapport, men kommunen har ikke kapasitet til systematisk å følge opp hvorvidt medlemmene gjennomfører klimatiltak og oppnår utslippsreduksjoner.

Medlemmene i nettverket får muligheten til direkte dialog med andre virksomheter og Oslo kommune om klimatiltak og -virkemidler. Virksomhetene får også aktuell informasjon om hvordan kommunen tilrettelegger for en klimavennlig hovedstad, og muligheter til å diskutere muligheter og barrierer i klimaarbeidet med byens ledelse.

Sekretariatsfunksjonen for nettverket ivaretas av Klimaetaten. I tillegg har nettverket en rådgivende programkomité bestående av partnere i nettverket, p.t. ASKO, Asplan Viak, Multiconsult, Selvaag Eiendom og UiO. Nettverket har også hatt en kommunal koordineringsgruppe med deltakere fra Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Byrådslederens kontor, Byrådsavdeling for næring og eierskap, Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for finans. Gruppen er per 2019 inaktiv, men medlemmene mottar informasjon fra nettverket.

Eksterne innspill til og føringer for videre utvikling

I byrådets forslag til klimastrategi for Oslo mot 2030 (byrådssak 214/19) vektlegges viktigheten av innovasjon og samarbeid på tvers av sektorer. Det skal sikres god informasjonsflyt og kommunikasjon med næringslivet. Næringslivet skal inviteres med og lyttes til i arbeidet med tiltak og virkemidler. Næring for klima foreslås i denne saken videreutviklet til et mer forpliktende samarbeid der en større andel av Oslos næringsliv deltar aktivt i arbeidet med utslippsreduksjon og er ambassadører for gode klimaløsninger. Nettverket vurderes også som plattform for å utfordre Oslos næringsliv til å lage sektorvise veikart etter mønster fra det nasjonale «Grønn konkurransekraft»-programmet.

En undersøkelse blant medlemmene høsten 2018 viser støtte til at nettverket bør stille krav til medlemmene. 74 prosent av respondentene var helt eller delvis enig i at aktivitet i form av deltakelse på minst ett møte årlig bør være et krav. Over halvparten var helt eller delvis enig i at nettverket bør stille krav om miljøsertifisering, og jobbe mot felles mål og tiltak innen utvalgte områder. Kun 7 prosent var negative til slike felles mål og tiltak. De kritiske innspillene går i hovedsak på at vi ved å stille strenge krav til medlemskap, kan risikere at mange ekskluderes. I den foreslåtte modellen er medlemskriteriene kun et absolutt minimum som nye medlemmer bør kunne oppfylle, mens de strengere kriteriene foreslås som ikke-obligatoriske forventninger. De kritiske innspillene er derfor hensyntatt i den foreslåtte modellen. Gjennom arbeidet med faggrunnlag til ny klimastrategi har medlemmene vektlagt behovet for tettere dialog og samarbeid med kommunen.

Næringslivsaktørene har selv påpekt at de ønsker mer forpliktende og konkrete kriterier og forventninger for medlemskap i nettverket. Nettverkets programkomité anbefaler at neste skritt må være tydeligere forventninger og et mer forpliktende samarbeid med konkrete initiativer som skaper merverdi og bidrar til gjennomføring av klimastrategien. Videre støtter programkomitéen et mer differensiert tilbud til medlemmer avhengig av bransje og interessefelt, størrelse og modenhetsnivå i klimaarbeidet.

Videre utvikling og organisering av Næring for klima-nettverket

Byrådets forslag til klimastrategi for Oslo mot 2030 legger grunnlaget for arbeid med utslippsreduksjon og klimatilpasning det neste tiåret, og den legger også grunnlaget for videre

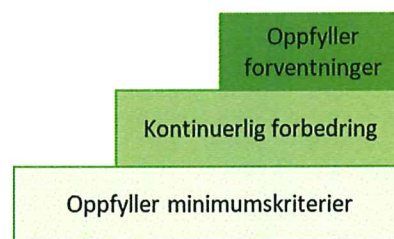
arbeid i Næring for klima. De prioriterte satsingsområdene gir føringer for hvilke temaer Næring for klima må prioritere fremover, og formålet må justeres tilsvarende.

Nytt formål justeres til å lyde:

«Formålet med nettverket er å skape en arena for dialog og samarbeid mellom kommunen og næringslivet om å nå klimamålene, og å mobilisere næringsliv og andre virksomheter til aktivt å bidra til å nå Oslos klimamål mot 2030 i tråd med klimastrategien. Dette skal gjøres både ved at medlemmene i nettverket forplikter seg til å redusere klimagassutslipp fra egen virksomhet, og at de gjennom innovasjon og kjøp av tjenester fremmer klimavennlige løsninger utenfor egen virksomhet.»

Som fagetat for klima er det naturlig at Klimaetatens rolle som sekretariat for nettverket videreføres. Klimaetatens arbeid med Næring for klima er en sentral del av etatens rolle som pådriver overfor næringslivet. Nettverket skal fortsatt ha en programkomité. Programkomitéens rolle skal være å gi innspill og råd til initiativer og retning, samt planlegge møter og andre aktiviteter i nettverket. Programkomitéen skal bestå av et representativt utvalg aktive medlemmer samt en representant fra Byrådsavdeling for miljø og samferdsel. Plassene i programkomitéen bør rullere for å sikre både fornyelse og kontinuitet. Programkomitéen oppnevnes av Klimaetaten, med unntak av representanten fra Byrådsavdeling for miljø og samferdsel som byrådsavdelingen selv utpeker. Byrådslederens kontor, Byrådsavdeling for næring og eierskap, Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for finans skal inviteres til å delta på programkomitéens møter. Programkomiteen ledes av Klimaetaten.

På veien mot 2030 er Oslo avhengig av både å mobilisere en større del av næringslivet til å redusere sine utslipp, og å utfordre sterke aktører til tettere og mer forpliktende samarbeid om innovasjon på klimafeltet. Begge hensyn må ivaretas i vurderingen av nettverkets videre organisering. Det vil derfor innføres **medlemskriterier** som setter visse minimumskrav til medlemmene om hva kommunen forventer, kombinert med **forventninger** til hva medlemmer bør jobbe mot. Mens medlemskriterier anslår en terskel for medlemskap uten å ekskludere bredden i Oslos næringsliv, viser forventningene fram beste praksis for god klimaledelse, og utfordrer medlemmene til å strekke seg lenger i sitt klimaarbeid. Kriterier for og forventninger til medlemmer i nettverket tydeliggjør nettverkets rolle som et nettverk for pådrivere i Oslos klimaarbeid.

Trinn 1: tydelige forventninger til medlemmenes klimaarbeid

Følgende **medlemskriterier** vil innføres som nye medlemmer vurderes etter, og som de forplikter seg til gjennom å signere klimakontrakten:

- Intensjon: Bedriften støtter Oslos klimamål og vil arbeide aktivt for utslippsreduksjon hos seg selv og andre i henhold til klimakontrakten.
- Geografisk relevans: Bedriften må ha virksomhet i Oslo eller indre deler av Stor-Oslo. Bedrifter fra hele Osloregionen kan søke opptak hvis de har eller har planer for virksomhet i Oslo.
- Lederforankring: Bedriftens klimaarbeid og medlemskap i Næring for klima må være forankret i toppledelsen, synliggjort gjennom at toppleder eller dennes stedfortreder signerer klimakontrakten samt prioriterer deltakelse på toppledermøter.
- Handling: Bedriften må ha gjennomført eller lagt planer for gjennomføring av tiltak for å redusere klimagassutslipp.
- Rapportering: Bedriften må årlig fylle ut og levere årsrapport til Næring for klima
- Deltakelse: Bedriften prioriterer deltakelse på minst ett møte i nettverket årlig.

I tillegg til medlemskriteriene vil det stilles klare forventninger til hva medlemmene i nettverket bør jobbe mot. Følgende **forventninger** er utarbeidet til partnere i Næring for klima:

- Strategiforankring: Bedriftens klimaarbeid er forankret i bedriftens strategi.
- Miljøsertifisering: Bedriften har et miljøledelsessystem, og er miljøsertifisert gjennom ISO 14001, Miljøfyrtårn eller EMAS.
- Bedriften fører årlig utslippsregnskap, og har kvantifisert mål for utslippsreduksjon i tråd med Oslos klimamål, fortrinnsvis for både direkte og indirekte utslipp. Bedriften rapporterer årlig utviklingen i klimagassutslipp samt klimamål som del av årsrapporten til Næring for klima.
- Bedriften stiller klima- og miljøkrav til sine leverandører.
- Bedriften bidrar aktivt i nettverket gjennom deltakelse i møtefora og deling av beste praksis. Bedriften bidrar i utarbeidelse av felles mål for nettverket samt eventuelle felles prosjekter av relevans for virksomheten, som utarbeidelse av sektorvise veikart.

Klimaetaten gis mandat til å revurdere eller endre medlemskriteriene og forventningene ved behov. Dersom søkere til nettverket ikke oppfyller medlemskriteriene, bør kommunen vurdere å si nei til medlemskap. Tilsvarende bør kommunen vurdere å avvile medlemskapet for medlemsvirksomheter som ikke har oppfylt aktivitetskrav som etablert i medlemskriteriene over en periode på to år.

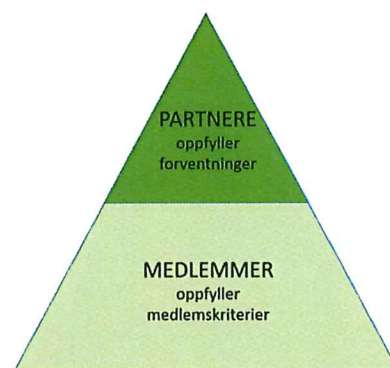
Innføring av medlemskriterier og forventninger bereder grunnen for etablering av en todelt medlemsmodell der det skilles mellom medlemmer og partnere. Partnerskap kan etter dette oppnås av virksomheter som i stor grad oppfyller tilnærmet alle forventningene, eller jobber mot å oppfylle disse innen en viss tid. Eventuell profilering av Næring for klimas logo i egen virksomhet kan forbeholdes partnere, men det må tydelig fremkomme at partnere for øvrig ikke oppnår fordeler i kommunens prosesser. Det finnes i dag et offentlig-privat samarbeid som arbeider for klimavennlige løsninger i en rekke regioner (Klimapartner). Dette nettverket har allerede etablert et slikt partnerskapsnivå og har gode erfaringer med det.

Dersom Næring for klima etablerer et tilsvarende nivå vil et tettere samarbeid med Klimapartner-nettverket vurderes. Tilbakemeldinger fra programkomitéen tilsier at en to-trinns innføring av en slik modell foretrekkes, da tydelige forventninger til alle signaliserer forventet retning uten å ekskludere noen. Gradvis innføring gir også Klimaetaten tid til å detaljere prosess, ressursbehov, hvordan overgangen bør foretas og hvilke segmenter i nettverket som er aktuelle for en slik modell.

I tillegg til toppledermøter bør nettverket opprettholde to til tre årlige nettverksmøter, der målgruppen er både ledere og spesialister hos medlemsvirksomhetene. Både toppledermøter, nettverksmøter og øvrige temamøter innrettes slik at de gir et differensiert tilbud til medlemmene, forankret i byrådets forslag til ny klimastrategis satsingsområder. Videre bør nær kontakt med nettverket opprettholdes gjennom nyhetsbrev, informasjon på nettverkets websider og én-til-én-møter med bedriftene.

Byrådets vurdering

Det skal sikres god koordinering og samarbeid med Næring for klima og andre relevante klimainitiativer og organisasjoner med tilknytning til Oslos næringsliv. Nettverket bør søke å etablere et godt samarbeid med organisasjoner slik som Norge 203040/Skift, Osloregionen, Oslo Business Region, Bykuben, Klimapartnerne, mfl. samt kommunens pågående aktiviteter overfor næringslivet. Det må sikres at initiativer mot samme målgruppe er godt samkjørt, og

Trinn 2: partnermodell

at det samarbeides om aktiviteter og initiativer når det er hensiktsmessig. Oslo kommune bør også se hen til hvordan andre kommuner og byer, både nasjonalt og internasjonalt, jobber med næringslivet, for å hente inspirasjon og erfaring i videre utvikling av Næring for klima. Oslo kommune skal gjennom nettverket informere om hvordan kommunen arbeider med klimagassreduksjoner, med fokus på områder hvor kommunen og næringsaktørene kan samarbeide eller næringsaktørene kan dra nytte av kommunens arbeid på annen måte. Eksempler på dette er informasjon om konkrete virkemidler, som bruk av innovative anskaffelser, kommunale tilskuddsordninger, tilrettelegging for testing og FoU og tilgang til kommunens nettverk.

Byråden bemerker at innføring av kriterier og forventninger ikke handler om at kommunen skal instruere eller detaljstyre næringslivet, men skal sikre at Næring for klima-nettverket faktisk bidrar til at kommunen når sine klimamål.

Næring for klima vil i større grad enn i dag inkludere og involvere øvrige deler av kommunen. Koordineringsgruppen som formelt forum avvikles da den i senere tid i praksis har vært inaktiv, men sekretariatet for Næring for klima bør sikre god informasjonsflyt mot kontaktpersoner hos relevante byrådsavdelinger og etater. Byrådslederens kontor, Byrådsavdeling for næring og eierskap, Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådsavdeling for finans skal inviteres til å delta i programkomitéens møter. På toppledermøter bør kommunen jobbe for å stille både med ledere fra kommunal forvaltning og politiske ledere. Tilsvarende skal invitasjonen til toppledermøtet gå til ledelsen i medlemsvirksomhetene. Ved vurderingen av deltakere bør det ses hen til bedriftens størrelse. Slike møter skal tilrettelegges for uforpliktende dialog om utfordringer og løsninger mellom kommunen og næringslivet, uten å gi deltakere fordeler de ellers ikke ville ha hatt.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Saken fører ikke med seg økonomiske eller administrative konsekvenser.

Tidligere vedtak

Initiativet Næring for klima ble lansert av byrådsleder Stian Berger Røsland 29.11.2010. Bakgrunnen for initiativet var rullering av Byøkologisk program (byrådssak 143/10) samt Handlingsprogram for Framtidens byer Oslo (byrådssak 144/10), som ble vedtatt i byrådet i juni 2010. Det vises til byrådets sak 04/2016, datert 04.02.2016, der byrådsleder Raymond Johansen bekrefter at nettverket Næring for Klima videreføres. I samme sak gis ansvaret for Næring for klima til byråd for miljø og samferdsel.

Vedtakskompetanse

Byrådsreglementet § 3-8: «Byrådet kan i samarbeid med kommunens innbyggere, brukere, interessegrupper og organisasjoner mv. etablere faste eller midlertidige fora for rådgivning, samarbeid, høringer eller annen dialog med byens innbyggere». (jf bystyresak 187/19).

Byrådsreglementet § 3-2 andre ledd: «Byrådet kan delegere byrådets medlemmer myndighet til å treffe vedtak i saker som ikke er av prinsipiell betydning».

Det anbefales at byråden for miljø og samferdsel gis vedtakskompetanse til å gjøre mindre justeringer på formål og innretning av Næring for klima. Dersom det foreslås større endringer i organiseringen av nettverket vil det måtte fremmes en sak for byrådet.

Byråden for miljø og samferdsel innstiller til byrådet å fatte følgende vedtak:

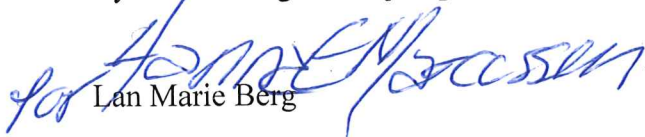
1. Nettverket næring for klima videreføres og formålet justeres til:
«Formålet med nettverket er å skape en arena for dialog og samarbeid mellom kommunen og næringslivet om å nå klimamålene, og å mobilisere næringsliv og

andre virksomheter til aktivt å bidra til å nå Oslos klimamål mot 2030 i tråd med klimastrategien. Dette skal gjøres både ved at medlemmene i nettverket forplikter seg til å redusere klimagassutslipp fra egen virksomhet, og at de gjennom innovasjon og kjøp av tjenester fremmer klimavennlige løsninger utenfor egen virksomhet.»

2. Det etableres *medlemskriterier* for å søke og opprettholde medlemskap i Næring for klima, samt *forventninger* til hva medlemmer i Næring for klima bør jobbe mot.
3. Byråd for miljø og samferdsel gis fullmakt til å utforme og eventuelt endre og oppdatere medlemskriterier og forventninger, samt å detaljere og forberede overgangen til en partnermodell frem mot utgangen av 2020.
4. Næring for klima skal involvere øvrige relevante deler av kommunen sterkere i nettverkets fora og prosesser fremover. Det skal legges spesielt vekt på å styrke koblinger mellom dette nettverket og kommunens øvrige virkemidler for å fremme klimavennlig næringsutvikling.
5. Intern koordineringsgruppe for byrådsavdelingene (som består av Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, Byrådsavdeling for finans, Byrådsavdeling for næring og eierskap, Byrådsavdeling for byutvikling og Byrådslederens kontor) integreres i programkomitéen til Næring for klima.

Byrådsavdeling for miljø og samferdsel, den

16 OKT. 2019

Lan Marie Berg

Byrådet tiltrådte innstillingen fra byråden for miljø og samferdsel.

Byrådet, den

Raymond Johansen